

TO ÅR MED KOMMUNALT SAMRÅD I ØSTJYLLAND

[af]

ANNE MARIE THYRRING, FULDMÆGTIG, CAND.JUR., ÅRHUS KOMMUNE | amth@aarhus.dk

[Tilbage på sporet] Samrådet vedrørende udviklingshæmmede lovovertrædere i Østjylland har virket i over to år. Forretningsgange, arbejdsrutiner og samarbejdsflader med de involverede kommuner og retsinstanter fungerer nu som tiltænkt. I løbet af 2008 kom 51 sager under samrådets behandling.

Samrådene befandt sig i et tomrum, da amterne blev nedlagt. Folketinget tog nemlig aldrig stilling til, hvad der skulle ske med dem fra 1. januar 2007. Hvor og hvordan anklagemyndighed og domstole herefter skulle indhente kvalificerede udtalelser, var således uafklaret.

Derfor lagde Århus Kommune op til, at kommunen i den østlige del af regionen kunne videreføre det samråd, der havde fungeret i Århus Amt siden 1989. Med succes, tør vi godt sige. For retsinstanterne fulgte gennem årene samrådets anbefalinger og udtalelser i ni ud af ti sager.

Det takkede kommunerne, der hørte til under det gamle amt, ja til. Ingen af dem – og heller ikke Århus selv i øvrigt – havde et så stort befolkningsunderlag og antal sager, at de kunne bære deres egne samråd. Med et fælles samråd, der servicerer kommunerne her i området – bortset fra Samsø Kommune – var der skabt volumen til, at samrådsmedlemmernes forskellige kompetencer fortsat kunne fastholdes.

Samrådet er således tværfagligt sammensat og består af en psykiater med speciale i oligofreni, en psykolog, en leder fra kriminalforsorgen, en leder fra forvaltningen, en forstander for en boform, en socialkonsulent og en jurist. De er hver især udpegede, fordi de har stor erfaring og viden og samtidig repræsenterer flere af kommunerne.

Over to år er nu gået. Opstarten blev, udover den almindelige turbulens ved en så stor omflytning, præget af, at politi- og domstolsreformen faldt sammen med kommunalreformen. Nye personer på mange pladser og nye samarbejdsrelationer med andre og sammenlagte kommuner har derfor betydet, at arbejdsgange og rutiner først er kommet på plads hen ad vejen.

TO ÅR MED KOMMUNALT SAMRÅD I ØSTJYLLAND

I løbet af 2008 behandlede samrådet 51 sager, hvilket svarer til det antal sager, Århus Amt havde i slutningen af 2006. Ud fra dette tal alene er det nærliggende at konkludere, at anklagemyndigheden får fremsendt de relevante sager til samrådet, hvis udtalelser fremdeles bliver fulgt i omkring ni ud af ti sager. Vi er med andre ord tilbage på sporet.

Tendenserne på området er de samme som ved amternes nedlæggelse. To af de vigtigste handler om, at stadig flere domfældte har anden etnisk baggrund end dansk og stadig flere bliver omfattet af straffelovens § 16, stk. 2 som følge af svære personlighedsforstyrrelser. Disse tendenser er ikke i sig selv en udfordring for samrådene, men derimod for det sociale system, som skal yde tilbuddene med afsæt i foranstaltningsdommene.

At skaffe relevante tilbud, særligt efter servicelovens § 108, har været og er meget svært. Især for Århus Kommune, hvor der ikke fandtes et eneste amtsligt botilbud til domfældte udviklingshæmmede, som man kunne overtage. Dermed havde og har kommunen ikke selv relevante tilbud til målgruppen.

Derfor har vi nu i Århus Kommune igangsat et byggeri og en spændende pædagogisk kvalifikationsproces med blandt andet domfældte udviklingshæmmede som målgruppe. Det skulle gerne sikre, at Århus Kommune i højere grad bliver handlekraftig, når der – ofte med meget kort varsel – efterspørges pladser til dømte eller sigtede, som skal i varetægtsurrogat.

[f] § 2 OG § 8 I FORRETNINGSORDENEN FOR SAMRÅDET VEDRØRENDE UDVIKLINGSHÆMMEDE LOVOVERTRÆDERE I ØSTJYLLAND

§ 2 Samrådets opgave er at afgive vejledende udtalelser til anklagemyndigheden, domstolene og til kommunale myndigheder, med hvem der er indgået aftale om køb af samrådets ydelser, om retsfølger over for lovovertredere med psykisk handicap for derved at tilgodese den mest hensigtsmæssige sanktion ved en tilbundsgående klarlægning af hans/hendes sociale, fysiske og psykiske situation.

En vejledende udtalelse fra Samrådet kan indhentes såvel på det sagsforberedende plan som ved valget af den mest hensigtsmæssige sanktionsform.

I forhold til kommunale myndigheder, kan der endvidere afgives vejledende udtalelser i relation til kommunens udøvelse af en allerede idømt foranstaltning.

§ 8 Samrådets opgave er at afgive vejledende udtalelse, herunder om:

1. den sigtede bør fritages for straf i medfør af straffelovens § 16, stk. 1 og stk. 2.,
2. hensigtsmæssigheden af anbringelse af en sigtet person i arrest eller i varetægts-surrogat,
3. hensigtsmæssigheden af at lade en person mentalundersøge,
4. sanktionsvalg, når den pågældende er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1 eller stk. 2,
5. fastsættelse af vilkår for betingede domme, når den pågældende er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1 eller stk. 2,
6. fastsættelse af vilkår for tiltalefrafald, når den pågældende er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1 eller stk. 2,
7. ændring eller endelig ophævelse af foranstaltning efter straffelovens §§ 68-69 (straffelovens § 72),
8. overførsel fra fængsel til hospital, egnet hjem, institution til særlig pleje og omsorg, (straffelovens § 49, stk. 2),
9. meddelelse af friheder mv. til lovovertredere omfattet af straffelovens § 68, stk. 1 eller 2, som er dømt til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykisk handicap.

[f] SAMRÅDET BESTÅR AF:

Kurt Sørensen, speciallæge i psykiatri, Center for Oligofreni-psykiatri, Region Midtjylland

Mogens Baun, kriminalforsorgsleder, Afdelingen i Østjylland

Asger Birger Klausen, driftschef (formand), Århus Kommune

Annette Hentrich Pedersen, socialkonsulent, Århus Kommune

Tage Johnsen, fællesleder for botilbud til handicappede, Favrskov Kommune

Anne Renée Hansen, psykolog og pædagogisk team-leder, Skanderborg Kommune

Anne Marie Thyrring, jurist, Århus Kommune